

Inzenden scores

Uiterlijk op 30 mei op de daartoe
verstreckte optisch leesbare formulieren
naar de Citogroep zenden:

- voor de **oude stijl**, per school de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten,
- voor de **nieuwe stijl**, per school de scores van de alfabetisch eerste tien kandidaten..

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.

3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag of ieder kolon toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag of de vertaling van een kolon worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel.

Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag of kolon is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 punten, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord of een kolon geheel juist is vertaald, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord of een kolon gedeeltelijk juist is vertaald, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag of de vertaling van een kolon niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord of deze vertaling op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

5 Voor deze toets kunnen maximaal 87 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

6 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer (artikel 42, tweede lid, Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO).

Dit cijfer kan afgelezen worden uit tabellen die beschikbaar worden gesteld. Tevens wordt er een computerprogramma verspreid waarmee voor alle scores het cijfer berekend kan worden.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Latijn (oude stijl en nieuwe stijl) VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen punt(en) in mindering wordt / worden gebracht.

2 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolom een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolom.

3 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolom.

4.1 Antwoordmodel voor de vragen

Antwoorden

Deel-
scores

Tekst 1

Maximumscore 2

1 ■ D

Maximumscore 1

2 □ Het gaat niet om een “ongemak”, maar om een (gevoelige) Romeinse nederlaag.

Maximumscore 2

3 □ Drie van de onderstaande antwoorden:
(veteris) contumeliae (regel 19) De toevoeging oblivisci vellet maakt het antwoord niet fout.

(sua) victoria (regel 22)

iniurias (regel 22)

scelere (eorum) (regel 24)

Indien twee antwoorden goed, 1 scorepunt toekennen.

Indien één antwoord goed, geen scorepunt toekennen.

Maximumscore 2

4 ■ A

Maximumscore 3

5 □ a. De brutaliteit van de Helvetii

1

b. (Zijn voornemen) op te treden tegen de Helvetii

2

Maximumscore 2

6 □ a. diuturniorem impunitatem

1

Onjuist: commutatione rerum.

b. quo gravius (homines ex commutatione rerum) doleant

1

Maximumscore 2

7 □ Ondanks het feit dat de Helvetii straf verdienen. / Ondanks het feit dat Caesar redenen had hard op te treden tegen de Helvetii.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 1

8 □ in eam partem t/m constituisset (atque esse voluisset) (regel 6–8).

Maximumscore 2

9 □ Twee van de onderstaande antwoorden:

Caesar schildert Divico af als:

een oude / ervaren rot

een harde onderhandelaar

een trotse / arrogante man

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 2

Maximumscore 2

10 □ Caesar vermijdt op die manier dat zijn naam direct in verband wordt gebracht met het moeizame verloop van de invasie in Britannia.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 2

- 11 Drie van de onderstaande antwoorden:
 De Romeinen bevonden zich op onbekend, de Britanni op bekend terrein.
 De Romeinen werden in hun bewegingen belemmerd (door de zware bewapening), terwijl de Britanni de handen vrij hadden.
 De Romeinen moesten door diep water waden, terwijl de Britanni vanaf het droge vchten.
 De Romeinen beschikten niet over ruitery, de Britanni wél.
 Indien twee antwoorden goed, 1 scorepunt toekennen.
 Indien één antwoord goed, geen scorepunten toekennen.

Maximumscore 3

- 12 Eerst wordt een overzicht gegeven van de bewegingen van de Romeinse vloot en het effect ervan op de Britanni.
 Dan zoomt de camera in op de soldaten op de schepen die aarzelen van boord te gaan.
 Dan zoomt de camera nog verder in op het optreden van de vaandeldrager.
 Tenslotte zoomt de camera weer uit op de Romeinse soldaten die het voorbeeld van de vaandeldrager volgen.
 Of woorden van overeenkomstige strekking.
 Indien drie antwoorden goed, 2 scorepunten toekennen.
 Indien twee antwoorden goed, 1 scorepunt toekennen.
 Indien één antwoord goed, geen scorepunt toekennen.

Maximumscore 2

- 13 ■ c

Maximumscore 2

- 14 a. Vanuit het perspectief van Caesar is de beschuldiging terecht, want de Britanni waren begonnen met vechten (hoewel zij zelf tevoren door het zenden van gezanten om vrede hadden gevraagd) 1
- b. De beschuldiging is vanuit het perspectief van de Britanni niet terecht, want Caesar kwam volgens hen met vijandelijke bedoelingen naar Britannia / want de Britanni ervoeren de komst van Caesar als een vijandige daad 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 2

- 15 a. imprudentia 1
 b. clementia 1

Tekst 3**Maximumscore 1**

- 16 het grote aantal verzen / de leer.

Maximumscore 2

- 17 ■ d

Maximumscore 2

- 18 Vertaling 2, want de coniunctivus velint drukt een subjectieve reden / het oordeel van Caesar uit.
 Of woorden van overeenkomstige strekking.
 Indien de kandidaat de woorden mihi videntur als toelichting aanvoert, dit antwoord goedrekenen.
 Alleen indien het antwoord en de toelichting juist zijn, scorepunten toekennen.

Maximumscore 1

- 19 De Galliërs zijn niet bang voor de dood, want zij geloven in zielsverhuizing.

Tekst 4 en tekst 2**Maximumscore 2**

- 20 a. Bij Ryan ligt de nadruk op de gruwelijke aspecten van de oorlog, bij Caesar ontbreekt dit vrijwel 1
- b. Caesar wil de gruwelijkheden zo veel mogelijk verdoezelen (want zijn Commentarii zijn bedoeld om zijn optreden te rechtvaardigen) / Caesar beschrijft de gebeurtenissen vanuit het oogpunt van een aanvoerder die het slagveld overziet 1
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 1

- 21 Caesar wil de nadruk op het collectieve optreden van de Romeinen en niet op het optreden van het individu. / Caesar is op deze manier de enige die met name genoemd wordt en blijft zo de centrale plaats behouden in de weergave van de gebeurtenissen.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 5**Maximumscore 3**

- 22 Voorbeelden van namen / begrippen / gebeurtenissen: Rubico, Pompeius, Bellum Civile, Optimates, dictator, de dood van Caesar.
Voor elk foutief of foutief gebruikt antwoordelement 1 scorepunt in mindering brengen.

Tekst 6**Maximumscore 1**

- 23 Vercingetorix gold als de verslagen tegenstander.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 1

- 24 Vercingetorix gold als een symbool van een sterk Frankrijk / een strijder voor onafhankelijkheid / strijder tegen vreemde overheersing.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

4.2 Antwoordmodel voor de vertaling oude stijl

Antwoorden	Deel-scores
<i>Het praesens historicum mag zowel met een o.t.t als met een o.v.t. worden weergegeven.</i>	
Kolon 25	
Maximumscore 2	
Caesari renuntiatur Men bericht (aan) Caesar / (aan) Caesar wordt bericht	
keizer	<u>0</u>
Caesar bericht	<u>0</u>
bedanken / afzeggen	<u>0</u>
Kolon 26	
Maximumscore 2	
Helvetiis esse in animo dat de Helvetii van plan zijn / in gedachte hebben	
aan de Helvetii wordt bericht (kolon 25)	<u>0</u>
dat de Helvetii in gedachten zijn	<u>0</u>
dat de Helvetii in zijn gedachten zijn	<u>0</u>
ziel / aandacht / mening / geheugen	<u>0</u>
dat bij / voor de Helvetii in de geest is	<u>1</u>
dat Caesar (kolon 25) van plan is	<u>0</u>
Kolon 27	
Maximumscore 2	
per agrum Sequanorum et Haeduorum iter in Santonum fines facere, door het gebied van de Sequani en de Haedui naar het gebied van de Santones te trekken / een tocht / reis te maken ...	
gedurende	<u>0</u>
een tocht maken in het gebied	<u>1</u>
akker	<u>1</u>
een tocht maken naar de Sequani en de Haedui	<u>0</u>
grens / grenzen	<u>1</u>
Indien in kolon 28, 34 en 35 dezelfde fout gemaakt wordt, maximaal 2 scorepunten in mindering brengen.	
straat / weg / manier	<u>0</u>
naar Santonum	<u>0</u>
een eind maken aan	<u>0</u>
Kolon 28	
Maximumscore 2	
qui non longe a Tolosatium finibus absunt; die niet ver van het gebied van de Tolosates / Toulouse af zijn / af wonen / dat niet ver aflight;	
waardoor / hoe	<u>0</u>
niet lang geleden / van verre	<u>0</u>
door	<u>0</u>
Tolosatium	<u>0</u>
die in het gebied van de Tolosates wonen	<u>0</u>
afwezig zijn	<u>0</u>

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 29	
Maximumscore 2	
<p>quae civitas est in provincia. welke staat / stam / (en) deze staat / stam is gelegen in de provincia / wat / welke een staat is in de provincia / de provincie.</p>	
van welke	<u>0</u>
vraagzin	<u>0</u>
burgerrecht	<u>0</u>
burgerij / stad	<u>1</u>
burgerschap	<u>0</u>
een provincie	<u>0</u>
Kolon 30	
Maximumscore 2	
<p>Id si fieret, als dit zou gebeuren / gebeurde,</p>	
als zij dit zouden doen	<u>1</u>
als hij dit zou doen	<u>0</u>
als dit moest gebeuren	<u>0</u>
als dit zou zijn gebeurd	<u>1</u>
als dit geboren werd / ontstond	<u>0</u>
als dit zou gebeuren, begreep hij (kolon 31)	<u>1</u>
Kolon 31	
Maximumscore 2	
<p>intellegebat magno cum periculo provinciae futurum hij begreep dat het, (kolon 30), heel gevaarlijk zou zijn / worden voor de provincia / provincie</p>	
hij nam waar	<u>1</u>
men begreep / zij begrepen	<u>0</u>
de toekomst van de provincie	<u>0</u>
dat de provincia heel gevaarlijk zou zijn	<u>0</u>
dat de provincies heel gevaarlijk zouden zijn	<u>0</u>
Kolon 32	
Maximumscore 3	
<p>ut homines bellicosos, (kolon 33), locis patentibus maximeque frumentariis finitimos haberet. om oorlogszuchtige, kolon 33, mensen te hebben in de directe omgeving van onbeschermden en zeer vruchtbare plaatsen.</p>	
op onbeschermden plaatsen	<u>0</u>
zeer onbeschermd	<u>1</u>
zeer naburig	<u>1</u>
vooral / het meest	<u>1</u>

Antwoorden	Deel- scores
------------	-----------------

Kolon 33

Maximumscore 1

populi Romani inimicos,
vijanden van / voor het Romeinse volk / het Romeinse volk vijandig gezind,

Niet fout rekenen: als vijanden van het Romeinse volk

ongunstig / nadelig

0

de Romeinen subject

0

de Romeinen vijanden van het volk

0

het vijandelijke Romeinse volk

0

volkeren, de Romeinen vijandig gezind

0

Kolon 34

Maximumscore 2

Helvetii iam per angustias et fines Sequanorum suas copias traduxerant

De Helvetii hadden reeds hun troepen door de engte(s) / bergpas(sen) en het gebied van de Sequani geleid

eindelijk

1

smalheid

1

uit armoede / benepenheid / moeilijkheden / gebrek

0

gedurende

0

leidden (tijd)

1

de troepen van de Sequani

0

haar troepen

0

door hun gebieden

0

voorraden / mogelijkheden / rijkdom

0

Kolon 35

Maximumscore 1

et in Haeduorum fines pervenerant

en waren aangekomen in / waren gekomen naar het gebied van de Haedui

zij kwamen aan (tijd)

0

Indien ook in kolon 34, hier niet opnieuw aanrekenen.

Kolon 36

Maximumscore 2

eorumque agros populabantur.

en zij plunderden hun akkers

Niet fout rekenen: gebied(en)

hun akkers werden (door hen) geplunderd

0

de / die akkers

0

Kolon 37

Maximumscore 2

Haedui, kolon 38, legatos ad Caesarem mittunt rogatum auxilium:

De Haedui zenden gezanten naar Caesar om hulp te vragen.

stadhouders / onderbevelhebbers

0

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 38	
Maximumscore 3	
cum se suaque ab iis defendere non possent, toen / omdat zij zich en hun bezittingen niet tegen hen konden beschermen / verdedigen,	
hoewel	<u>0</u>
wanneer	<u>1</u>
met	<u>0</u>
hem en hun bezittingen	<u>1</u>
door / vanaf hen / dezen	<u>1</u>
omdat hij zich niet kon verdedigen	<u>0</u>
omdat ze niet konden dat hij verdedigde	<u>0</u>
omdat zij hem niet konden afweren	<u>0</u>
omdat het niet kon dat hij hen verdedigde	<u>0</u>
Kolon 39	
Maximumscore 3	
ita se omni tempore de populo Romano meritis esse, (ze zeiden) dat zij zich altijd / elk moment / heel de tijd zo / zij hadden zich altijd zo verdienstelijk gemaakt voor het Romeinse volk,	
zoals / zo waar	<u>0</u>
alle tijden hadden zich verdienstelijk gemaakt	<u>0</u>
hij had zich verdienstelijk gemaakt	<u>0</u>
zij allen hadden zich destijds verdienstelijk gemaakt	<u>0</u>
het Romeinse volk had zich verdienstelijk gemaakt	<u>0</u>
zij waren verdienstelijk gemaakt	<u>0</u>
Kolon 40	
Maximumscore 3	
ut paene in conspectu exercitus nostri agri vastari, (kolon 41, 42), non debuerint. dat de / hun akkers niet verwoest hadden mogen worden bijna onder de aanblik / de ogen van ons leger,	
Niet fout rekenen: een correcte omzetting in het actief, waaruit blijkt dat Helvetii onderwerp is.	
het verschijnen van ons leger	<u>1</u>
de / onze legers (onderwerp)	<u>0</u>
hun leger / hun legers	<u>0</u>
onze akkers	<u>0</u>
onder de ogen van het leger	<u>1</u>
onder de ogen van een leger	<u>0</u>
de onzen	<u>0</u>
bijna verwoest werden	<u>1</u>
Kolon 41	
Maximumscore 2	
liberi eorum in servitute abduci, dat hun kinderen niet in slavernij (hadden mogen) worden weggevoerd,	
Niet fout rekenen: dat zij hun kinderen niet hadden mogen wegvoeren	
boeken / vrijen	<u>0</u>
hun / zijn slavernij	<u>0</u>
als slaaf	<u>1</u>
onderdanigheid	<u>1</u>
verleiden	<u>0</u>
ik leidde weg	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
<p>Kolon 42 Maximumscore 1 oppida expugnari (en) dat hun / de steden niet veroverd / overwonnen (hadden mogen) worden.</p> <p>Niet fout rekenen: dat zij hun steden niet hadden mogen veroveren belegeren</p>	<u>0</u>
<p>Kolon 43 Maximumscore 1 Eodem tempore Ambarri, kolon 44, Caesarem certiozem faciunt In dezelfde tijd stellen de Ambarri, kolon 44, Caesar (ervan) op de hoogte</p> <p>naar dezelfde plaats deze / die tijd</p>	<u>0</u>
<p>Kolon 44 Maximumscore 1 necessarii et consanguinei Haeduorum, vrienden en verwanten van de Haedui / verwant met de Haedui</p> <p>vriendelijke verwanten / verwante vrienden van de vriend en verwant van de Haedui</p>	<u>0</u>
<p>Kolon 45 Maximumscore 2 se (kolon 46) non facile ab oppidis vim hostium prohibere. dat zij niet gemakkelijk het geweld van de vijanden van de / hun steden afweerden / konden afweren.</p> <p>dat hij / de vijand dat zij hem maken / doen gemakkelijk geweld de steden van de vijanden afweren van de kracht van de stad</p>	<u>0</u>
<p>Kolon 46 Maximumscore 2 depopulatis agris nadat / omdat / doordat de / hun akkers geplunderd waren</p> <p>Niet fout rekenen: nadat zij de akkers geplunderd hadden Niet fout rekenen: door de geplunderde akkers voor / van de geplunderde akkers jullie plunderen nadat hij de akkers geplunderd had</p>	<u>0</u>

4.3 Antwoordmodel voor de vertaling nieuwe stijl

Antwoorden	Deel- scores
<i>Het praesens historicum mag zowel met een o.t.t als met een o.v.t. worden weergegeven.</i>	
Kolon 25	
Maximumscore 1	
Erant in ea legione duo fortissimi viri, Er waren in dat legioen twee zeer dappere / sterke mannen,	
Niet fout rekenen: er waren er twee de sterkste mannen haar / hun legioen / het tweede legioen	
twee legioenen	<u>0</u>
dapper	<u>0</u>
van de zeer dappere man	<u>0</u>
zeer dappere honderdmannen (kolon 26)	<u>0</u>
Kolon 26	
Maximumscore 1	
centuriones Titus Pullo et Lucius Vorenus. de centurio's / honderdmannen / hoofdmannen Titus Pullo en Lucius Vorenus.	
afdeling van 100 man	<u>0</u>
Kolon 27	
Maximumscore 1	
Hi perpetuas inter se controversias habebant, Dezen hadden onderling / met elkaar eeuwige / voortdurende geschillen / onenigheid / onenigheden,	
bezwaar / tegenspraak / protest	<u>0</u>
deze eeuwige	<u>0</u>
tussen hem / zich / hen	<u>0</u>
hielden vast	<u>0</u>
Kolon 28	
Maximumscore 1	
quinam antefertur, wie (dan wel) verkozen moest worden / zou worden / werd,	
wat voor iemand	<u>0</u>
verkozen was / wordt	<u>0</u>
Kolon 29	
Maximumscore 1	
omnibusque annis de locis summis contendebant. en zij wedijverden alle jaren / elk jaar / al jaren om de hoogste rang / rangen.	
met allen wedijverden ze	<u>0</u>
allen wedijverden jaren	<u>0</u>
laatste	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 30	
Maximumscore 1	
Ex his Pullo, kolon 31 en 32, inquit, Van hen zei / sprak Pullo	
uit hen	<u>0</u>
hij zei tegen Pullo / Pullus	<u>0</u>
Kolon 31	
Maximumscore 2	
cum acerrime ad munitiones pugnaretur, toen / omdat er zeer fel bij / tot aan / voor de vestingwerken / schansen werd gestreden / men streed,	
Niet fout rekenen: het felst	
hoewel / met	<u>0</u>
nadat / toen er was / werd gestreden	<u>0</u>
esdoorn	<u>0</u>
fel	<u>1</u>
scherpzinnig	<u>0</u>
stevigheid	<u>0</u>
hij streed	<u>0</u>
Kolon 32	
Maximumscore 1	
“Quid dubitas,” “Vorene?” “Wat / waarom aarzel / twijfel / overweeg je, Vorenus?”	
Vorene	<u>0</u>
wat ben je onzeker	<u>0</u>
wat betwijfel je	<u>0</u>
waarom aarzelde je	<u>0</u>
Kolon 33	
Maximumscore 2	
Aut quem locum tuae probandae virtutis expectas? Of op welke gelegenheid om je dapperheid te bewijzen wacht je? / Of welke ... wacht je af?	
Niet fout rekenen: op de proef stellen / onderzoeken	
op wie wacht een gelegenheid	<u>0</u>
jouw gelegenheid	<u>1</u>
goedkeuren	<u>1</u>
deugdzaamheid	<u>1</u>
van jouw te bewijzen dapperheid	<u>1</u>
van jouw bewezen dapperheid	<u>0</u>
je wachtte af	<u>1</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 34	
Maximumscore 2	
Hic dies de nostris controversiis iudicabit.”	
Deze dag zal over onze geschillen oordelen / beslissen.	
hier	<u>1</u>
hij (hier) zal deze dag beslissen	<u>0</u>
deze dagen zullen beslissen	<u>0</u>
vanaf / sedert	<u>0</u>
over ons	<u>0</u>
met geschillen	<u>0</u>
oordeelt / beslist	<u>1</u>
oordeelde / besliste	<u>0</u>
Kolon 35	
Maximumscore 1	
Haec cum dixisset,	
Toen / nadat hij dit / deze dingen gezegd had,	
zij	<u>0</u>
met / hoewel / omdat	<u>0</u>
zei	<u>0</u>
gezegd was	<u>0</u>
Kolon 36	
Maximumscore 1	
procedit extra munitiones	
ging hij voort / liep hij naar voren (tot) buiten de vestingwerken	
geluk hebben	<u>0</u>
behalve	<u>0</u>
Kolon 37	
Maximumscore 2	
quaeque pars hostium confertissima est visa irrumpit.	
en hij stormde af op dat deel van de vijanden dat het dichtst opeengepakt scheen / leek	
taak	<u>0</u>
richting	<u>1</u>
de vijand (object)	<u>0</u>
dicht opeengepakt (geen superlativus)	<u>1</u>
werd gezien	<u>1</u>
verschijnen	<u>1</u>
verschijningen	<u>0</u>
Kolon 38	
Maximumscore 1	
Ne Vorenis quidem tum sese vallo continet,	
Ook Vorenis bleef toen niet binnen de wal,	
toen (voegwoord)	<u>0</u>
hem / haar / hen	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 39	
Maximumscore 2	
sed omnium veritus existimationem maar vrezend de kritiek van allen / alle anderen	
vrezend voor alles de kritiek	<u>0</u>
hij volgt (kolon 40) de kritiek van allen	<u>0</u>
Kolon 40	
Maximumscore 1	
subsequitur. volgde hij (hem op de voet).	
hij werd gevolgd	<u>0</u>
Kolon 41	
Maximumscore 1	
Succurrit inimicus illi Vorenius Zijn rivaal Vorenius snelde op hem toe	
Zijn rivaal Vorenius snelde toe	<u>0</u>
daar	<u>0</u>
zij snelden toe	<u>0</u>
die rivaal Vorenius	<u>0</u>
zijn rivaal snelde op Vorenius toe	<u>0</u>
Kolon 42	
Maximumscore 2	
et laboranti subvenit. en kwam hem te hulp, terwijl / omdat hij in nood verkeerde / degene die in nood verkeerde	
hij / zij die in nood verkeerde(n) kwam(en) te hulp	<u>0</u>
zij / jullie verkeren in nood	<u>0</u>
bezorgd zijn / werken / bewerken	<u>0</u>
Kolon 43	
Maximumscore 2	
Ad hunc se confestim a Pullone omnis multitudo convertit; De hele menigte wendde zich onmiddellijk / snel van Pullo af naar hem / deze;	
hierop	<u>1</u>
naar zich wendde de hele menigte hem	<u>0</u>
hij draaide zich om naar de hele menigte	<u>0</u>
iedere menigte	<u>1</u>
door de menigte	<u>0</u>
veranderen / omslaan / verkeren	<u>0</u>
Kolon 44	
Maximumscore 2	
illum veruto arbitrantur occisum. zij dachten / meenden dat hij door een speer gedood was / ze beschouwden hem als gedood door een speer	
die speer	<u>0</u>
getuige zijn van	<u>0</u>
zij werden beschouwd als gedood	<u>0</u>
zij beschouwden hem, gedood door een speer,	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 45	
Maximumscore 1	
Gladio comminus rem gerit Vorenus	
Vorenus leverde met het zwaard een gevecht van man tegen man	
Vorenus leverde een gevecht van man tegen man met Gladio	<u>0</u>
Kolon 46	
Maximumscore 1	
atque (kolon 47) reliquos paulum propellit.	
en hij verdreef / dreef voort / weerde af de overigen / anderen een beetje / een weinig / een eindje.	
overgelaten	<u>0</u>
een kleinigheid	<u>0</u>
het beetje overigen	<u>0</u>
verleiden	<u>0</u>
Kolon 47	
Maximumscore 2	
uno interfecto	
nadat er één gedood was / nadat hij er één gedood had	
nadat hij alleen gedood was	<u>0</u>
één gedood zijnde	<u>0</u>
met één gedode	<u>0</u>
nadat hij de overigen (kolon 46) had gedood	<u>0</u>
Kolon 48	
Maximumscore 2	
Dum cupidius instat,	
Terwijl / toen hij begeriger / gretiger / te gretig / nogal gretig aandrong / hen te gretig achtervolgde	
zolang als / totdat / mits	<u>0</u>
begerig / gretig	<u>0</u>
het begerigst / zeer begerig	<u>0</u>
staan op	<u>0</u>
Kolon 49	
Maximumscore 1	
in locum deiectus inferiorem concidit.	
viel hij van een helling afgeduwd	
sneuelen	<u>0</u>
neerslaan / neerhouwen	<u>0</u>
Kolon 50	
Maximumscore 2	
Huic rursus (kolon 51) fert subsidium Pullo;	
Hem op zijn beurt bracht Pullo hulp / steun;	
hij / deze bracht aan Pullo / aan Pullus hulp	<u>0</u>
dragen / voeren	<u>1</u>
zeggen / vertellen / krijgen	<u>0</u>
reservetroepen	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 51	
Maximumscore 2	
circumvento nadat hij omsingeld was / omsingeld zijnde	
Pullo bracht deze omsingelde hulp (kolon 50)	<u>1</u>
de / deze / die omsingelde Pullo	<u>0</u>
nadat Pullo omsingeld was	<u>0</u>
hij / zij omsingelde / omsingelden hem	<u>0</u>
misleiden / ten val brengen / misleiding	<u>0</u>
Kolon 52	
Maximumscore 2	
atque ambo incolumes (kolon 53) summa cum laude se intra munitiones recipiunt. en beiden trokken zich / keerden ongedeerd met zeer hoge / de hoogste lof / roem in / binnen de vestingwerken terug.	
op de hoogste plaats	<u>0</u>
hoofdzaak / som / geheel	<u>0</u>
met hoge lof	<u>1</u>
toen (voegwoord)	<u>0</u>
jij moet prijzen	<u>0</u>
(zich) ontvangen	<u>0</u>
Kolon 53	
Maximumscore 2	
compluribus interfectis nadat / omdat meerderen / velen gedood waren / nadat zij meerderen gedood hadden	
meerderen gedood zijnde	<u>0</u>
Indien ook in kolon 47, hier niet opnieuw aanrekenen.	
door meerderen gedood	<u>0</u>
door veel (ge)doden	<u>0</u>
jullie doden	<u>0</u>

Einde